

Advokato patarimai koronaviruso metu / 27.03.2020

Evelina KISLYCH-ŠOCHIENĖ

Vokietijos lietuvių bendruomenės (VLB) žurnalui „Informacijos“ pavyko pakalbinti Vokietijoje dirbantį advokatą, VLB Garbės teismo pirmininką MINDAUGĄ JACINEVIČIŲ. Jis mielai sutiko atsakyti į šiuo metu daugeliui žmonių rūpimus teisinius klausimus, susijusius su koronaviruso pandemijos padariniais.

Ar darbuotojas, nepaisant viruso plitimo, privalo eiti į darbą, jeigu darbdavys to reikalauja?

Jeigu darbuotojas nepasirodė darbe tik dėl baimės užsikrėsti virusu ir apie tai nepranešė savo darbdaviui, tuomet jam grėstų atleidimas iš darbo. Tačiau jeigu darbuotojui namuose reikia prižiūrėti vaikus iki 12 metų amžiaus, tuomet jis turi teisę likti namuose (*berechtigte Arbeitsverweigerung*). Be abejo, apie neatvykimą į darbą turi būti nedelsiant pranešta darbdaviui.

Be to, darbuotojas gali nesutikti atvykti į darbo vietą, jeigu darbdavys negali užtikrinti saugių darbo sąlygų, kurios šiuo metu yra BŪTINOS (pvz., saugus atstumas, apsauginės kaukės, pirštinės, dezinfekcijos priemonės ir kt.).

Ar darbuotojas tokiu atveju už šį laikotarpį galės reikalauti įprastinio atlyginimo?

Jeigu darbuotojas dėl vaikų priežiūros būtinybės negali atvykti į darbą, tuomet pagal § 616 BGB darbuotojui privaloma mokėti toliau įprastinį atlyginimą (*vorübergehende Verhinderung*). Tačiau tai galios tik pirmos savaitės metu ir tik tuomet, jeigu darbo sutartyje nėra susitarta kitaip.

Kas bus vėliau?

Bent jau šiuo metu Vokietijos įstatymai nenumato ilgesnio darbdavio apmokamo laikotarpio, jeigu darbuotojas dėl vaikų privalo likti namuose. Mano žiniomis, šiuo metu yra rengiamas įstatymo projektas, kuris palengvins tėvelių situaciją ir numatys kompensacijas.

Ar darbdavys privalo mokėti toliau atlyginimą, jeigu dėl dabartinės situacijos įmonė negali tęsti savo veiklos?

Taip, iš esmės, privalo, nes darbo nebuvimas yra ne darbuotojo rizikos sferoje, o darbdavio. Todėl tikėtina, kad daugelis darbuotojų bus paprasčiausiai atleisti iš darbo.

Kai kurie darbdaviai primygtinai siūlo darbuotojams „imti“ atostogas arba „susirgti“?

Visų pirma, reikia suprasti, kad tiek darbdaviai, tiek darbuotojai, nepaisant valstybės pagalbos, susiduria su realiais egzistencijos pavojais ir sprendimų reikia ieškoti kartu.

Jeigu Jūs pats susirgote koronavirusu, tuomet, be abejonės, dėl ligos Jums BŪTINA likti namie, izoliuotis, kad neužkrėstumėte bendradarbių. Darbdavys privalo Jums mokėti visą mėnesinį atlyginimą iki 6 savaičių (*Entgeltfortzahlung*). Jeigu liga tęsis ilgiau, 70 % atlyginimo bus mokamas jau iš sveikatos draudimo kasos (*Krankengeld*).

Tačiau dėl kitų atvejų, pavyzdžiui, jeigu susirgote ne Jūs pats, o Jūsų vaikas, teisininkų nuomonės skiriasi. Vieni teigia, kad tokiu atveju Jūs galite neiti į darbą tik iki 10 dienų, o jeigu prižiūrite vaiką vienas, tuomet tik iki 20 dienų. Mano nuomone, šie terminai yra per trumpi, ypač pandemijos metu, ir tikiuosi, kad Vokietijos valdžia greituoju būdu priims atitinkamas įstatymų pataisas.

Beje, jeigu Jums sveikatos apsaugos tarnybos yra oficialiai nurodžiusios būti karantine, tuomet pagal § 56 IfSG Jums taip pat priklausys visas atlyginimas, kurį kompensuos valstybė.

Ką galėtumėte pasiūlyti Vokietijoje dirbantiems lietuviams tokioje situacijoje?

Lengviausias kelias, aišku, būtų susitarti dėl neapmokamų atostogų, bet tokiu atveju darbuotojas prarastų savo pajamas.

Antra galimybė – susitarti dėl apmokamų atostogų, jeigu jos dar nėra išnaudotos.

Be to, stambesnėse įmonėse yra susitarta dėl taip vadinamos „darbo laiko taupyklės“ (*Arbeitszeitkonto*), kuomet dirbti viršvalandžiai būtų išlyginami laisvalaikio būtent šiomis dienomis.

Tačiau tai yra trumpalaikiai sprendimai ir, užsitęsus koronaviruso pandemijai, jie netenkins nei darbdavių, nei darbuotojų poreikių.

Kita alternatyva – darbas nuotoliniu būdu (*home office*), jeigu darbas nėra fizinio pobūdžio.

Turbūt šiuo metu aktualiausias variantas darbdaviams ir darbuotojams – susitarti dėl laikinos bedarbio pašalpos iš valstybinės kasos (*Kurzarbeitergeld*). Šia galimybe gali pasinaudoti būtent tos įmonės, kurios dėl koronaviruso yra priverstos bent dalinai nutraukti savo veiklą. Tokiu atveju darbo agentūra darbuotojui kompensuos 60 % atlyginimo (turintiems vaikų – 67 %). Tokiu būdu darbuotojas nepraras savo darbo vietos, o įmonė nepatirs didesnių nuostolių.

Daugeliui iškyla klausimas: o kaip yra dėl vaikų darželių, sporto klubų, kurie dėl pandemijos nebeteikia savo paslaugų, bei jų abonementų? Ar žmogus privalo ir toliau mokėti?

99 % atvejų – NE.

Šiuo metu kai kuriose Vokietijos žemėse jau yra draudžiama be svarbios priežasties išeiti iš namų ir būriuotis viešosiose vietose. Ar numatyta administracinė ir baudžiamoji atsakomybė bus didelė?

Turiu vienintelį patarimą ir labai prašau jį išgirsti: LIKITE NAMUOSE! Tik taip galėsime apsaugoti garbaus amžiaus sulaukusius žmones – mūsų kaimynus, bendradarbius, tėvus, senelius! Aš lieku namuose, todėl apie baudas negalvoju.